

Verslag van: bijeenkomst kenniskring t.b.v. Sportvisie 2010 – 2020

Datum: 24 april 2008

Aanwezig: Adri Broeke (lector sportmanagement Hanzehogeschool), Ron Diercks (hoogleraar sportgeneeskunde), Rudi Wielers (Vakgroep Sociologie), José van Schie (wethouder), Jelle Zwart, Hanneke Huls (Duende), Chris Visscher (hoogleraar bewegingswetenschappen)

Verslag: Ronald Schurer (notuleerservice Mooi Werk)

Jelle Zwart opent 10.00 uur de bijeenkomst en heet iedereen van harte welkom. Na een korte voorstelronde houdt hij een presentatie over de aanleiding tot en uitgangspunten voor een vernieuwde gemeentelijke sportvisie voor 2010 – 2020.

Ron Diercks vraagt wat de rol van de aanwezigen is. Wat wordt van hen verwacht en wat zal worden teruggekoppeld? José van Schie antwoordt dat de gemeente veel mensen wil betrekken bij het ontwikkelen van de sportvisie. In de stad bestaat veel kennis met betrekking tot sport en de gemeente wil graag de synergie met het onderwijs op dit gebied versterken. Jelle Zwart vult aan dat de gemeente nog zoekt naar een goede vorm om de kennisuitwisseling te kunnen structureren.

Adri Broeke merkt op dat veel steden toegang zoeken tot de kennisinfrastructuur in hun stad. Wederkerigheid in een dergelijke relatie is een belangrijk kernpunt. Hij zou graag zien dat op de lange termijn ideeën worden vertaald in onderzoeksmatige of projectmatige toepassingen. José van Schie benadrukt dat het Akkoord van Groningen hiervoor een belangrijke basis biedt.

Adri Broeke vraagt wat dankzij de gemeente tot stand is gekomen wat betreft interventies. Jelle Zwart geeft aan dat de gemeente op dit moment vooral een faciliterende rol op zich neemt door accommodaties te bieden voor sport. Door onvoldoende kennis kan de gemeente momenteel te weinig inspringen op ontwikkelingen.

Chris Visscher concludeert dat dus ook het grootste deel van de beschikbare subsidiegelden gaat naar accommodatie. José van Schie vertelt dat accommodatie nodig is wanneer de gemeente een actieprogramma gaat starten. Zijdellings wordt wel flankerend beleid ontwikkeld voor bijvoorbeeld naschoolse activiteiten. De gemeente zou nu keuzes moeten maken in de hoofdoelen wat betreft sporten en bewegen. Daarbij is eveneens de vraag welk deel van de markt moet worden bediend. Tot nu toe heeft de gemeente een klassieke benadering gebruikt, maar de doelen zijn te weinig geëxpliciteerd.

Adri Broeke vertelt dat Eindhoven met de leus 'City of Talents' inzet op sport en het verbindt met technologisch innovatieve ontwikkelingen die in de stad zouden plaats vinden. De ontwikkeling van een sportvisie gaat dus altijd verder dan sporten alleen. De vraag is: wat wil Groningen zijn? Chris Visscher sluit zich hierbij aan en zegt dat het belangrijk is dat Groningen zich op een bepaald gebied specialiseert, bijvoorbeeld 'Gezondste stad van Nederland' of 'Talenten en onderwijs'.

Hanneke Huls merkt op dat het ingrijpen van de overheid wel grenzen heeft. Zo is op basisscholen de kwaliteit van het bewegingsonderwijs niet gelijkmatig. De gemeente kan scholen echter niets verplichten.

José van Schie meldt dat veel mensen het belangrijk vinden dat er goede verbindingen zijn tussen wonen en sporten. Mensen willen in beweging zijn en fitter worden, mede vanuit het perspectief van sociale cohesie. Chris Visscher zegt dat meer bewegen niet automatisch leidt tot meer fitheid. Wanneer de gemeente meer sociale integratie wil moet zij daar een programma voor opzetten en dat meten. Hij raadt dat echter af.

Adri Broeke geeft aan dat de gemeente een keuze moet maken tussen ofwel alles een beetje doen ofwel een clusterfocus hanteren. Hij adviseert de gemeente om in te zetten op enerzijds de sociale kant van sport en anderzijds op de versterking van individuele talentontwikkeling. Het past bij de historie en het karakter van de stad.

Ron Diercks zou de focus leggen bij de versterking van bewegingsonderwijs. Hij vindt sporten in de wijk mooi klinken, maar het blijft enigszins een lege term. José van Schie legt uit dat het daarbij vooral gaat om sporten nabij de woning aangezien veel mensen het vervelend vinden een lange afstand af te moeten leggen voor ze bij de sportvoorzieningen van hun keuze zijn.

Rudi Wielers merkt op dat het voor mensen lastig is om hun betrokkenheid tot uitdrukking te brengen. Scholen zouden inderdaad als een goede ingang kunnen worden gebruikt. Verder denkt hij dat sportverenigingen erg belangrijk zijn. Hier bestaat vaak een grote betrokkenheid en veel verantwoordelijkheidsgevoel. Een belangrijke vraag is echter hoe mensen hun vrije tijd besteden. Uiteindelijk komt het in de sport aan op interactie.

José van Schie ziet dat veel mensen zappend gedrag vertonen, ook met betrekking tot hun sportkeuzes. Chris Visscher geeft aan dat die notie slechts ten dele waar is. Een groeiend aantal onderzoeken zegt dat wanneer kinderen op vroege leeftijd bepaalde vaardigheden worden bijgebracht, deze bijdragen aan hun gevoel van eigenwaarde. In de sport moet je een bepaalde mate van beheersing nodig hebben.

Hanneke Huls vraagt op welke leeftijd kinderen goede keuzes kunnen maken voor een bepaalde sport. Chris Visscher antwoordt dat het lastig is dat exact te zeggen, maar zeker ergens in het basisonderwijs.

Adri Broeke vult aan dat de school een meer beïnvloedbaar instrument is voor de gemeente. Een sportieve school is ook een school waar competitie een rol speelt.

José van Schie geeft aan dat er nu een discussie wordt gevoerd om de schoolbesturen te verzelfstandigen. Op het moment wordt met scholen afspraken gemaakt, maar de keuzes liggen primair bij de school zelf. Dat betekent niet dat de gemeente geen invloed heeft; ze wijst op de discussie over het subsidiëren van schoolzwemmen.

José van Schie merkt op dat er weinig wordt gezegd over nieuwe vormen van sport zoals fitness.

Adri Broeke geeft aan dat bij fitness sprake is van een ander waardepatroon die is gericht op schoonheidsidealen. Deze vorm van sport is erg klantgericht, maar de mensen die fitnessen staan andere sporters niet in de weg.

José van Schie ziet toch een zekere tweedeling. De fitnessmarkt is namelijk wel een economische factor in de stad. Is het niet mogelijk om iets met deze behoefte te doen? Op dit moment speelt een discussie over het afbouwen van de fitness bij Kardinge.

Adri Broeke meldt dat de discussie dan gaat over een private of publieke bekostiging van fitness. Wanneer je voor mensen met weinig financiële middelen faciliteiten wilt bieden moet daarnaar gekeken worden.

Chris Visscher heeft ooit het idee bedacht om een sportvoorziening te maken voor sporters aan het einde van het middelbaar onderwijs. Een andere mogelijkheid is om in twee topsporters te investeren. De gemeente dient dan te accepteren dat andere zaken dan niet kunnen worden gedaan.

Ron Diercks merkt op dat het belangrijk is om voldoende trainers en docenten naar de school en de wijk worden getrokken.

Ron Diercks geeft aan dat topsporters iets moet worden geboden om ze in de stad te houden. José van Schie vertelt dat er nu een discussie gaande is over het opzetten van een Centrum voor Topsportontwikkeling. Groningen zou zich moeten concentreren op de sporten die in de stad op topniveau worden beoefend. Dan wordt al snel gedacht aan bijvoorbeeld basketbal of volleybal. Chris Visscher meldt dat Groningen ook de

ambitie kan hebben om 'Loopstad van Nederland' te worden gelet op de vele loop- en wandelroutes in de stad.

José van Schie vraagt hoe mensen verleid kunnen worden tot bewegen. Doet de gemeente daar de juiste dingen voor? Zet Groningen in op algemene talentontwikkeling of moet de gemeente al blij zijn als het mensen van de straat houdt? Ron Diercks pleit ervoor in te zetten op algemene ontwikkeling.

Jelle Zwart denkt dat door middel van een afstemming tussen bewegingsonderwijs en het naschoolse aanbod doorstroommogelijkheden moeten ontstaan richting de verenigingen. Rudi Wielers denkt dat dergelijke maatregelen ook jongere kinderen helpen bij hun oriëntatie op sport. Kinderen moeten in een vroeg stadium in aanraking komen met sport en leren vervolgens daar zelf beslissingen in te maken.

José van Schie vraagt of de externe ondersteuning van het bewegingsonderwijs van voldoende kwaliteit is. Adri Broeke antwoordt dat de kwaliteit niet hoog is. Vaak is men al blij als er aanbod is. Een docent/begeleider is echter essentieel voor het motiveren van mensen. Deskundigen in het onderwijs zijn nodig voor het ontdekken van talenten bij kinderen.

Chris Visscher geeft aan dat er ook een relatie bestaat met cognitieve aspecten. Talenten die op het hoogste niveau sporten doen het ook het beste op school. Sport en cognitie gaan dus samen.

José van Schie vraagt of er dan een onderwijsprogramma moet worden bedacht voor beter bewegingsonderwijs. Adri Broeke zegt dat je altijd afhankelijk bent van de vrijwilligheid in het onderwijs. Hij is geen groot voorstander van de autonomie die nu bestaat in de school. Hij zou graag zien dat de term 'sporteducatie' meer wordt ontwikkeld.

Chris Visscher zegt dat gezondheid en sport weer een geheel andere discussie is, omdat het dan meer gaat over de economisering van de sport. Hij stelt liever de intrinsieke waarde van sport centraal.

José van Schie vraagt wat het de samenleving dan oplevert. Ron Diercks antwoordt dat de meerwaarde ligt in gunstige effecten voor de gezondheid en het welzijn, dus minder ziektes e.d. Dat moet echter gemeten worden.

Rudi Wielers geeft aan dat een andere inzet is vereist wanneer gezondheid als doel wordt gezien. Sport heeft vele bijeffecten zoals interactie en gemeenschap zolang wordt aangesloten bij de wensen van individuele mensen zelf.

Adri Broeke zou niet op gezondheid inzetten.

Ron Diercks merkt op dat in zo'n geval gekeken moet worden naar gedragsaspecten. Het gedrag kan op school het meest effectief worden aangepakt. Hij zou daarom graag zien dat er meer 'sportzorg' komt: een plan om een netwerk te creëren om de ongezonde leefstijl die overwaait uit de VS op preventieve wijze aan te pakken. Het gaat dan om informatie m.b.t. het voorkomen van blessures, gezondheidsadviezen etc.

José van Schie zegt dat 25% van de inwoners in de stad bestaat uit gezinnen. Groningen heeft veel studenten, maar ook veel één- en tweepersoonshuishoudens. Hoe bedienen we deze verschillende groepen? Deze vraag heeft ook te maken met het inrichten van de openbare ruimte.

Adri Broeke antwoordt dat zowel particuliere ondernemers als bijvoorbeeld buurthuizen de verschillende groepen in de stad bedienen. Rudi Wielers raadt het af dat de gemeente fitnessfaciliteiten gaat aanbieden als de commerciële markt dit afdoende doet. Bovendien maakt hier slechts een beperkte groep gebruik van.

José van Schie geeft aan dat de gemeente altijd nog via de stadspas en andere inkomensondersteunende maatregelen hierin kan ondersteunen. De vraag blijft echter wanneer een gemeente en wanneer private aanbieders iets moeten exploiteren. De toegankelijkheid is dan een aspect dat aan de orde komt. Er is altijd een groep mensen

die wel wil sporten, maar geen geld heeft. De gemeente dient daar zorg voor te hebben. Vaak is het zo dat in deze groep de kinderen van huis uit niet naar sportverenigingen gaan. Er wordt ook steeds meer ingezien dat het sporten in de wijk moet blijven, niet alleen door de gemeente, maar ook door woningbouwcorporaties.

Jelle Zwart concludeert dat de overheid op twee sporen bezig zou moeten zijn. Het eerste spoor is de facilitering. Sport dient in de breedste zin de ruimte te hebben in de stad als aanvulling op de bestaande markt. Daarbij moet ook het aanbod worden gefaciliteerd, eveneens in de randvoorwaardelijke sfeer door ondersteuning van verenigingen. Het tweede spoor ligt in het geven van een impuls aan de sport in de stad door duidelijk ergens op in te zetten. Een goede mogelijkheid hiervoor is kinderen op vroege leeftijd laten ontdekken van hun talent in sport en vervolgens de mogelijkheden bieden om deze te ontwikkelen.

Adri Broeke vindt facilitering een evidente taak voor de gemeente. Dat maakt de stad echter niet bijzonder. Bij het tweede spoor zou hij graag zien dat wordt ingezet op sporteducatie in de ruimste zin van het woord. De gemeente moet worden gezien als een plaats waar sporttalent kan groeien. Dus de focus zou dan moeten liggen op schoolvoorzieningen, trainers en begeleiders.

Rudi Wielers benadrukt dat er uiteindelijk een structuur rondom de speerpunten moet ontstaan.

Adri Broeke ziet graag een brede visie op talentontwikkeling. Gedragsverandering is ook sociale verandering. De hogeschool en universiteit zouden een onderzoeksprogramma kunnen opzetten. Chris Visscher zegt dat het belangrijk is dat de gemeente accepteert dat bepaalde mensen nooit gaan bewegen. Adri Broeke geeft aan dat de gemeente wel een bepaald percentage kan stellen door de groep ouderen boven het landelijk gemiddelde te krijgen.

José van Schie zegt dat de gemeente verder aan de slag gaat. Naar aanleiding van het verslag worden de reacties verzameld. Het is belangrijk dat wordt gekeken wie in welke adviesgroep zit en welke status de kenniskring krijgt. De opbouw van de gemeentelijke adviesstructuur op het gebied van sport is onderdeel van de te ontwikkelen sportvisie. Ze bedankt iedereen voor de inbreng en sluit 12.00 uur de bijeenkomst.